

Bezvýznamnost člověka

Joseph Conrad jednou napsal (v „Poznámkách o životě a literatuře“): „... jsem připraven s klidem snášet bezvýznamnost vyhrazenou lidem, kteří do ničeho tak či onak nešťourají“. Nechme kontext v tomto případě stranou (nejde nám o autora výroku, ale jen o z kontextu „vytrženou“ formulaci). Vlastně tu jde o jakousi obdobu po staletí tradovaného výroku Pythágora ze Samu, zaznamenaného Díogénem Laertským, podle něhož právě diváci jsou ti nejlepší, tj. lepší než soutěžící v zápase i než obchodující při slavnostních národních hrách. V obou případech jde o zcela falešný „postoj“, který je navíc spojen s falešným, ba nebezpečným podceněním významu onoho škodlivého „diváctví“ či „neangažovanosti“. Nečinnost a lhostejnost „přihlížejících“ je totiž nebezpečná nejen pro ně samy; to vy nebylo to nejhorší, už také proto, že aktivita a angažovanost právě těch, kteří bývají za „bezvýznamné“ považováni, nebývá nikterak zvláště „bezpečná“. Nebezpečnost velkého množství „neangažovaných“ spočívá v tom, že se nutně vystavuje panovačnosti až teroru několika málo vládychtivých a jejich možnému šílenství (které se ovšem v takových případech dostavuje takřka zákonitě). Žádný člověk není bezvýznamný; kdo si to namlouvá nebo zejména kdo to předstírá druhým, je vysoce nebezpečný pro jiné, ba pro všechny.

(Písek, 140820-2.)